

امد حسین زاده

امروزه توجه به محیط زیست در تمامی بخش های کشور بالاخص محیط های روستایی اهمیت یافته است تا هر چه بهتر و بیشتر بتوان در عین بهره برداری مناسب از محیط، از آن حفاظت نمود. لذا مناطق روستایی به واسطه نزدیکی بیشتر به طبیعت و اثرات مستقیمی که بر طبیعت می گذارند و تاثیراتی که از طبیعت می پذیرند، از اهمیت به سزایی برخوردار هستند.

مشکلاتی چون فرسایش، نبود مراکز دفن زباله، عدم احداث تاسیسات فاضلاب به همراه مشکلات ناشی از کمبود آب و آلودگی منابع آب در روستاها از جمله معضلاتی است که می توان به آن تغییر کاربری اراضی، آلودگی هوای محیط های روستایی، تخریب مناطق حفاظت شده را نیز اضافه نمود.

امروزه اجرای طرح های متعددی همچون مدیریت کاربری اراضی، آموزش و مدیریت محیط زیست به همراه اجرای طرح های مشارکت جویانه در جهت حفاظت روستاها از جمله برنامه های جهانی است که باید اجرایی گردد. همچنین در فاز اجرایی دهیاران به عنوان مجریان قانون نقش موثری در مقابله و پیشگیری از بوجود آمدن مشکلات زیست محیطی در روستاها دارند. البته نقش گروهها و انجمنهای زیست محیطی در زمینه آگاهسازی و آماده نمودن مردم و آموزش جوانان در زمینه مسایل زیست محیطی بسیار موثر و کارساز خواهد بود./.

کوروش امینی نودشه

چشمه بل (چهمه و بلی) به همراه چشمه های پالنگان، ته لووکسان در روستای دیوه زناو و زهلم در روستای احمد آباد هورامان کردستان عراق از بزرگترین چشمه های طبیعی هورامان به شمار می روند. چشمه بل (چهمه و بلی) در محلی به همین نام (پایین دست دره روستای ناو به نام "ده ربه ر") قرار دارد. این چشمه در سال ۱۳۸۸ از سوی سازمان میراث فرهنگی به عنوان «اثر طبیعی ملی» اعلام شده است.

اما وا اسفا که اکنون عملیات ساخت سد مخزنی برقآبی داریان بر روی رودخانه سیروان در تنگه زلته در منتهی الیه جنوبی دره شهر نودشه از حدود سال ۱۳۸۸ آغاز شده است. بنا به گزارش دست اندرکاران و همانطوری که در طرح توجیهی آن آمده است، هدف از ساخت چنین سدی جمع آوری آب رودخانه سیروان به منظور استفاده از انرژی برقآبی، انتقال آب به حوزه های آبریز مجاور از جمله به دشتهای نواحی گرم سیری زهاب از طریق تونل هیروی (نرسیده به شهر نوسود) به منظور استفاده کشاورزی در حوزه های آبریز رودخانه های این مناطق و ... عنوان شده است. این در حالیست که بر اساس مطالعات صورت گرفته توسط مشاوران طرح، و اعتراض های فعالین زیست محیطی ساخت این سد می تواند به گونه ای صورت گیرد که چشمه بل که از ارزش های زیست محیطی بشمار و به ویژه ارزش های فرهنگی برخوردار است آسیب نبیند، اما مجری طرح اصرار دارد تا ساخت سد را در محل انتخابی خود به انجام برساند!

از طرفی هنوز که هنوزه زخم کاری و عمیق احداث سد داریان و تخریب چشمه بل در حال سوزاندن است که شاهد درخواست احداث سدی دیگر و مصیبت های مشابه در نزدیکی روستای بلبر با توجیه رونق اقتصادی و کشاورزی و ایجاد اشتغال می باشیم که از طرف شورای اسلامی شهر سروآباد مطرح شده است. درخواستی که عواقبی مشابه را نیز در پی دارد./.

نایب تنامه ی ژینگه یی لادینشینان

(۱)

روستایان؛ دوستان راستین و همیشگی محیط زیست

زخم جانکاه پیکور و بولدوزر بر تن "چشمه بل"

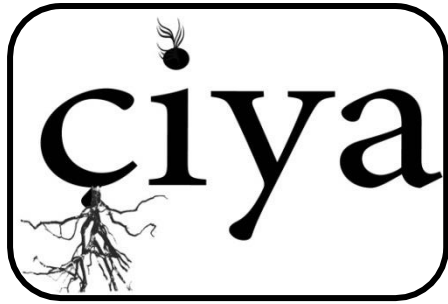
پاکسازی روستای بیلو

کاکای راوچی دهس راگره!

با ما همراه شوید!

تابووتی پر له تاوان

کوردستای سبز و بدون قفس آرزوی همه دوستداران محیط زیست است.

با ما همراه شوید!

زاگروس نشینان عزیز، روستائیان زحمتکش، دوستداران محیط زیست!

اطلاع دارید که چند سالی است جنگلهای سرسبز و زیبا و پربرکت منطقه، به شدت در معرض تخریب و آتش سوزی و نابودی قرار گرفته است. زیانهای آتش، امسال نیز همچون سالهای پیش کمر به محو و نابودی برکت و زیبایی جنگلهای زاگروس و بویژه منطقه مریوان و سروباد بسته است.

تلاش سبزاندیشان انجمن چیا با کمترین امکانات برای مهار این بلای خانمانسوز به شدت ادامه دارد. همکاری شما شهروندان گرامی و روستائیان دلسوز در مبارزه با آتش جنگل سوز، مایه مباحثات و دلگرمی است. اما تلاش و همیاری بیشتری نیاز است تا از حجم خسارات کاسته شود و دیو آتش از پای در آید و سرسبزی و طراوت درختان جنگلی منطقه، لبخند زندگی را دوباره بر لبان همه جاری سازد.

دلسوزان طبیعت زیبا و سرسبز گوردستان!

انتظار داریم تا دیر نشده است، به هر طریق ممکن اجازه ندهید از سویی افراد فرصت طلب و سودجو و زمین خوار، با تخریب و آتش، تیشه به ریشه سرمایه‌های سرزمین آبا و اجدادیمان بزنند و از سوی دیگر آتش سوزیهای عمد و غیر عمد جنگلهای کم نظیر منطقه، سرزمینی سیاه سوخته و برهوت نصیبمان کند. به باری انجمن سبز چیا بشتابید. با همکاری و همراهی شما دوستداران محیط زیست، فتنه و آتش قهر و نابودی مهار خواهد شد و ناسپاسی‌ها و جور بی امان بر پیگر زیستگاه و طبیعت و سرزمین زیبایمان پایان می‌یابد. /

کاکای راوچی دهنس راگره!

چیا گهردهن که شه‌کان، هه‌ریمگه‌لی جۆراوچۆری ئاوو هه‌وایی، دیمه‌نی جوانی تیکلبونی کۆوو دهشت، ملوینان گه‌لیی(ده‌ره) سه‌رسوره‌ینهر، چه‌مو تاقگه‌ی شادی‌به‌خش، نه‌شکه‌وته بی-هاوتاکان، ژینگه‌ی وه‌حشی بی‌مانه‌ندو فراوانی گیاو گیانله‌به‌و می‌رگو و چیمه‌نو دارستان؛ نه‌مانه هه‌مو‌ی و گه‌لیک سه‌رچاوه‌ی رازاوه و پربه‌ره‌می دیکه؛ هیماو هه‌یکه‌لی زاگروس؛ نه‌م شاکاری به‌رزو به‌سامه‌ی سروشته ده‌خولقین.

شاراه نیه که زیندوویی و ژبوای زاگروسی سه‌ر به‌رز، به‌ستراره‌ی راده‌و فراوانی و جۆراوچۆری گیانله‌به‌رانیه‌تی. گیانله‌به‌ره وه‌حشیه‌کانی نه‌م زنجیره‌چیا پره‌یه‌ته بریتین له؛ که‌ل و بزنه‌کۆوی، خوگو یه‌کانه، ورچی قاوه‌یی، پلینگ، گورگ، که‌متیار، ریوی، چه‌قل، سمۆره، که‌رویشکو که‌وو گه‌لیک گیانله‌به‌ری‌تر، که به‌شیک له هیما سروشتیه تاییه‌تیه‌که‌ی زاگروس ده‌نوینن، تیکه‌لی نکۆسیسته‌می ئاریشه‌(پچیده) و پشکۆو ده‌وله‌مندی پرلیره‌وارو دارستانی به‌رفراوان و رازوه دهبو و زاگروس ده‌خه‌ملینن که له داوینی خۆیدا، ژیان و فه‌ره‌نگ و میژویه‌کی که‌ون‌ئاروا له‌بران‌نه‌هاتوی خولقاندوه.

مه‌خابن ئیستا، نه‌م سه‌رچاوه‌ی ژیان و خه‌زینه‌ی میژوو فه‌ره‌نگی ئاریاییه‌و نه‌م ماواو مه‌سکه‌نی هه‌زاران ساله‌ی ژنان و پیاوانی سه‌ختکۆشی دایکی نیشتمانه‌و نه‌م ژینگه‌ی گیانله‌به‌ره کۆیوانه، به‌هۆی هیرشی هه‌مه‌لایه‌نه‌ی که‌سانیکی داگیرکهری به‌ناو راوچی‌و، هه‌روه‌ها لاوازیی یاساو نادلسۆزی به‌پرسان و نه‌بونی که‌ره‌سته‌ی پاراستن، توشی خه‌سارو زه‌ختی له‌راده‌به‌ده‌ر هاتوه‌و، زۆری نه‌ماوه کاره‌ساتیکی ژینگه‌یی قه‌ره‌بونه‌کراوی تیدا بخولقن. ده‌میکه‌و ساله‌ی ساله، مه‌ودای راو له زاگروسدا به‌کۆتا هاتوه‌و هیچ پاساوێ بۆ کوشتن و راوی به‌ئیحازه‌و بی‌ئیحازه نیه‌و گه‌لیک زیاده‌رۆبیش کراوه که قه‌ره‌بو ناکریتته‌وه.

که‌ وایه؛ کاکای راوچی ده‌ست راگره!

تابووتی پر له تاوان

نه‌م ئیواره تنۆک تنۆک فرمیسکه‌کانی دۆرسا وه‌ ک بارانیکی پر له خه‌ م ده‌ باروو

ناشتی به‌ شوین چاوه‌ پر گریانه‌کانی نه‌ ودا دنکه‌ دنکی موروی سببی هه‌ ل نه‌ گرتوو نیان به‌ هه‌ نسک هه‌ نسک، هه‌ ناسه‌کانی هه‌ ل نه‌ کیشا تا له‌ سه‌ر قامی ویژدانه‌ وه‌ بیکاته‌ ملوانکه‌ یه‌ کی سببی و

به‌ سه‌ر بیشکه‌ی تابووتی ره‌ ش هه‌ لی واسی

تاکوو به‌ شکم تۆزج له‌ تاوانی سووتاندن و دووکه‌ لی هه‌ ل گرسینه‌ رانی ئاگره‌ کان که‌ م کاته‌ وه‌

نه‌م ئیواره فرمیسکه‌کانی تۆ شه‌ قامیکی ره‌ شی پر له‌ تابووت بوو

زریبار پرله‌ تاوان کۆوه‌ سووتاه‌و‌کانی مه‌ ریوان پرله‌ دووکه‌ ل... دووکه‌ لی خنکاندن بوو

هه‌رمزوفیک تابووتیک پرله‌ تاوان به‌ سه‌ر شانیانه‌ وه‌ ده‌ کیشن و

منداله‌ کان تاوانی دووکه‌ ل ده‌ ده‌ ن منیش خۆم نابه‌ خشم تا تاوانی که‌ه‌ بچکۆله‌ بی ناو کۆلانه‌ خنجیلانه‌ی می‌شکم بده‌ م

نه‌ی منداله‌کانی ناودارستانی چیا کانم

نه‌م شه‌ و به‌ پێ که‌ نینه‌ وه‌ بنوین و به‌ یانی می‌شکی ره‌ نجاوی خه‌ مه‌ کانتان به‌ گولی سببی وباران هه‌ ل بسینن

ده‌ لیله‌ ره‌ حمانی

پاکسازی روستای بیلو

دانش آموزان روستای بیلو شهرستان مریوان روز چهارشنبه ۲۶/۶/۱۳۹۳ با پاکسازی معابر عمومی تمام روستای خود به استقبال سال تحصیلی جدید رفتند.